

E

A woman's profile is shown in a sepia tone. Her hair is styled in a way that reveals a forest scene with several trees and a path. The background is a light, warm yellow.

**DIEVČA
Z LESA**

RADOVAN BEZECNÝ

Vydavateľstvo Elist
www.elist.sk

Vydavateľstvo Elist
www.elist.sk

RADOVAN BEZECNÝ

Autor: © Radovan Bezecný
Korektúra: Mgr. Anetta Letková
Obálka: © Adriána Švarná
Vydavateľstvo: © Elist s.r.o.
Rok vydania: 2017, prvé vydanie

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora, respektíve vydavateľa.

ISBN: 978-80-89861-18-7

Knihu venujem rodine, mojim deťom, ale hlavne
mojej milovanej manželke Emily.

Ďakujem ti, že stojíš pri mne.

1

Palermo, ostrov Sicília, decembrový večer 2001

Najstarší člen rodiny Giulianovcov pricestoval z Ligúrie. Masívne dvere z čerešňového dreva, ozdobené jemnými klasickými líniami, ktoré ho vítali, boli dominantou domu. Vytvoril ich majster Giovanni Petti. Mal šikovné ruky, čo poukazovalo nielen na jeho kvality, ale predovšetkým na talent, ktorým ho obdivoval všemohúci Boh. Dotkol sa dreva, nadýchol sa jeho vôňe a začal tvoriť nádherné rezbárske práce.

Mierny decembrový vánok sa pri pootvorených oknách spájal s teplom domova. Dom vyhrieval kamenný kozub, ktorý mnohokrát spájal rodinu pri večerných posedeniach. Duté klopanie zaujalo malú Ericu. Vstala zo stoličky, odložila horkú čokoládu a rozbehla sa k dverám. Červené spoločenské šaty jej rozhodne pristali. Vyzerala ako malý anjelič. Líca mala veľké a ružové, oči čierne ako uhlíky skrývali malé šibalstvo. Keď otvorila dvere, jej zvedavosť rýchlo vystriedal radostný úsmev. Nemohla už dlhšie skrývať úprimné nadšenie, ktoré vychádzalo z jej detského srdiečka.

„Dedko! Dedko!“ Erica poskakovala s pokrikom na

mieste. Snažila sa dostať do vrúcneho objatia dedkových hrejivých rúk.

„Veselé Vianoce, moja princeznička. Ty si ale vyrástla.“

„Máme stromček. Pekne na ňom svieti hviezdička. Pod' so mnou, dedko.“ Erica prešľapovala z nôžky na nôžku. Držala ho za ľavý ukazovák, skôr ním poťahovala. Dedo mal ruky veľké a zvráskavené životom, ktorý bol už z väčšej časti za ním.

„Erica! Koľkokrát som ti vravela, aby si nikdy neotvárala dvere sama?! Ahoj, ocko. Pod', prosím, dnu. Prepáč ten rozruch, ale malá ma celý deň hnevá. Snažím sa stihnúť prípravy načas a mám pocit, že mi ešte prihára koláč. Izbu máš pripravenú hore. Hneď sa vrátim. Daj na ňu, prosím, pozor.“

„Samozrejme, len utekaj.“ Erica vypleštila očka, ktoré sa po dedkovom pohľadení rozžiarili láskou. Anna bola najmladšia z dcér. Otca privítala prvá. Minulé Vianoce neboli pre rodinu ľahké. Anna sa snažila prinavrátiť radosť zo sviatkov. Chcela otcovi ukázať, čo pre ňu znamená pojem rodina.

„Pohroma v kuchyni zažehnaná,“ Anna pribehla späť k dverám, pričom sa jej na tvári zrkadlil zvláštny výraz.

„Dedko, pod' so mnou,“ Erica bola neústupná.

„Erica! Nehnevaj ma! Dedko mal dlhú cestu. Musí si odpočinúť.“

„Nechaj ju. Je zlatá, ako sa teší. A dobre vieš, že

povahu má po tebe.“ Erica mala prekrížené ruky na znak vzdoru. Bolo milé, ako si chránila malé kúzlo vianočného okamihu.

„Koho to vidím? Marco! Poď sa privítať.“ Annin otec mal na jej manžela rôzne názory.

„Vitajte opäť u nás. Sme radi, že ste prišli v poriadku. Nemeškalo vám lietadlo?“

„Prišiel som predsa načas, však?“ usmial sa cez prešedivenú bradu.

Anna sa zahľadela na manžela. Pohľadila ho po tvári a pobozkala. Cítila z neho miernu nervozitu. Marco mal dojem, že ho Annin otec nemal veľmi v láske. Boli to však iba jeho osobné pocity, ktorých sa jednoducho nevedel zbaviť. Rozprával sa o nich s manželkou. Mali dve deti. Dcéru Ericu, ktorá mala veľmi v obľube dedkove návštevy, a syna Ivana. Stretnutie sa konalo v dome Marca a Anny, v rodine Primaverovcov.

„Ocko, nestoj už pri tých dverách,“ Anna zobrala zo zeme cestovný kufor.

„A kde je Ivano? Nechce sa s dedom privítať? Čoskoro bude z neho dospelý muž. Ešte stále ho drží futbal? A Laura s Antoniom? Deti sa hrajú na poschodí?“ Nepočul džavot vnúčať, skôr ich škriepky. Naposledy sa celá rodina stretla pred rokom na matkinom pohrebe. Náhla a nečakaná smrť si ju našla pri dopravnej nehode.

„Neprišli. Ostali v Ríme. Postavili ma pred hotovú

vec. Oznámili mi, že si nestihli zarezervovať letenky. Mrzí ma to.“

„Nerozumiem. Prečo neprileteli? Keby žila ich matka, tak...“ Pociťoval nemalé sklamanie.

„Nebud' smutný. Dobre vieš, že ťa takého nerada vidím. Ani mne to nie je jedno. Mali sa postarať o to, aby sme boli všetci spolu. Už len kvôli mame. Nedo- volím, aby si mal pokazené sviatky. To ti sľubujem.“

„Čo už. Tešil som sa na nich. Vidíme sa tak málo. A vaša mama? Vianoce pre ňu znamenali veľmi veľa. Lenže teraz...“

„Ocko, ja viem.“ Veľmi silno ho objala, aby pocítil, čo pre ňu znamená. Teplo a domov. Lásku a istotu.

2

Vianoce v Taliansku trvajú tri týždne. Novena di Natale je príprava na narodenie Krista, ktorá trvá od šestnásteho decembra do Štedrého večera. V tomto čase chodia deti od domu k domu koledovať. Spoločná večera bola hojná a v kresťanskom duchu. K tradičnému vianočnému menu patrila úhor, pečené kura s artičokami, gaštanové pyré so šľahačkou, med, koláč nazvaný „panettone“ a čokoláda. Z „urny osudu“ si každý vytiahol jeden balíček. Boli to ich tradičné talianske zvyky.

Po večeri sa všetci premiestnili k živému stromčeku. Začali sa rozbaľovať darčeky. Všetci členovia rodiny mali pripravené prekvapenie. Erica musela počkať na darčeky až do šiesteho januára, keď sa dolu komínom spúšťa škaredá čarodejníca Befana. Pre dobré deti necháva darčeky v topánkach vo vianočných ponožkách. Pre neposlušné iba uhlie.

Traduje sa, že Traja králi jej zvestovali narodenie Ježiška, ale ona pre iné povinnosti návštevu v Betleheme zmeškala a odvtedy lieta svetom na metle. Ani najstarší člen rodiny nezabudol na tých, ktorí neboli s ním. Vianočný stromček dostal významnú úlohu. Dával pozor na mená Laura, Antonio a mená

ich detí Cristina a Francesco. Ich dary ostali nerozbalené. Eduardo Giuliano cítil neúplnosť rodiny. Nielen pre neprítomnosť dcéry a jej rodiny, ale najmä kvôli manželke, ktorá ho už nemohla držať za ruku. Veľmi mu chýbala.

„Ocko, a teraz ty.“ Anna mu podala malú škatuľku s vianočným motívom. Celá rodina čakala na radostnú reakciu. Darček objavila na blšom trhu so starožitnosťami. Po chvíľke dedo malú hranatú škatuľku rozbalil. Otvoril ju, aby zistil obsah, ktorý pred ním ukrývala. Keď sa do nej zahľadil pozornejšie, opäť sa rozľútosťil. So slzami v očiach odišiel z miestnosti.

3

Anna rýchlo vybehla na poschodie. Smerovala do hosťovskej izby. V ruke držala otcov dar. Kráčala veľmi opatrne. Potrebovala vedieť, čo sa stalo. Keď už stála pri dverách, zaklopala.

„Kto je?“ zaznel otcov hlas.

„Môžem?“ Anna vstúpila do miestnosti s malou dušičkou.

„Samozrejme, poď si ku mne sadnúť.“ Už bol pokojnejší.

„Ocko, čo sa ti stalo? Všetci sme sa preľakli.“

„Nechcel som vás vystrašiť.“

„Odišiel si kvôli mame?“

„Nie, aj keď mi vaša mama chýba. Ide o ten dar.“

„Nerozumiem. Nepáčil sa ti?“ Anna sa snažila prísť na koreň problému.

„Nie, o to vôbec nejde. Práve naopak,“ povedal otec a povzdychol si s tajomným úsmevom.

„Naozaj? Páčil? Tak prečo tie slzy?“ podávala mu do rúk škatuľku s jej magickým obsahom.

„Ďakujem, že si mi ju priniesla.“ Tajomstvo vianočného darčeka bolo odhalené. Z balíčka vybral ošumelé strieborné vreckové hodinky. Dnes boli veľkou vzácnosťou.

„Nevidel som ich už dlho a teraz ich držím v rukách. Je až neuveriteľné, že si opäť ku mne našli cestu.“

„O čom hovoríš?“ nerozumela.

„Len sa pozri lepšie.“ Podal jej hodinky do dlane.

„Nič nevidím,“ stroho odpovedala.

„Myslím venovanie na zadnej strane.“ Anna sa pozrela dôkladnejšie.

„Máš pravdu. Je tu gravírovanie. Ani som si ho pri kúpe nevšimla. No čo má spoločné s tebou?“ nechápavo poznamenala a mykla plecóm.

„Vreckové hodinky, ktoré som od teba dostal...“ vetu nedokončil.

„Áno? Prosím, pokračuj,“ snažila sa pochopiť súvislosti.

„... som držal v rukách už ako chlapec. Bolo to však veľmi dávno.“

„Prosím? O čom hovoríš?“ s údivom naňho pozrela.

„Vrátili sa mi spomienky a pocity z čias dospievania. Hodinky mi darovala jedna dievčina v štyridsiatych rokoch. Nemôžem tomu uveriť. Je pre mňa vianočný zázrak, že si našli opäť cestu do mojich rúk. Stratil som ich už veľmi, veľmi dávno.“ Jedna zo spomienok sa mu začala vynárať z ďalekej minulosti. Vrásky na čele mu pritom vytvárali mozaiku života.

„Bola moja veľká láska.“

„Počkaj, ocko. Chceš tým povedať, že som ti kúpila

stratený dar?“

„Áno. Prečo sa tak tváriš? Ver mi, že som rovnako prekvapený ako ty.“

„Poznal si ju pred mamou?“

„Samozrejme, ako ináč?“ začal sa smiať a hneď pokračoval v rozprávaní.

„Bol som len trinásťročný chlapec. V tých neblahých časoch som sa zahľadel a neskôr zamiloval do hnedookého dievčaťa. Behalo bosé cez hustý les. Vďačím mu za život. Sú to etapy mojich spomienok, o ktorých som vám nikdy nevravel. Uzavrel som ich. Spali vo mne veľmi dlho. Bola druhá svetová vojna. Výbuchy, plač a streľba neutíchali ani v noci. Báľ som sa. Celá moja rodina mala obrovský strach. Doplácali na to najmä nevinní. Niektorí sa však postavili proti národnému socializmu. Patril medzi nich aj tvoj dedo. Pamätám si nálety, ktoré sa skončili tragicky. Tiež si veľmi dobre spomínam na rok, ktorý zmenil a usmernil môj život. Túžil som po priateľstvách a po uznaní od rodičov. V neposlednom rade som sa zamiloval. Veľmi silno. A aspoň som sa na malú chvíľku ocitol vo svete ticha. Vo svete, kde nejestvovala bolesť, utrpenie a smrť. Nevedel som, aké to je, až keď sa tak nestalo.“

„Ako sa volala?“ Anna bola zvedavá a nedočkavá. Eduardo Giuliano začal rozprávať príbeh svojho života. Tak, ako sa naň pamätal.

4

Prístavné mestečko Janov, Taliansko, leto 1943

„Pod', poriadne ho priviaž. Nič som ťa nenaučil?“

„Snažím sa,“ do rúk sa mi zarezávalo lano.

„Snahu si nechaj pri matke. Synak, urob to aspoň raz poriadne. Nevyhováraj sa. Nerobíš to prvýkrát.“

„Áno, otec.“

„Pamätaj, že chcem, aby z teba vyrástol poriadny a silný chlap a nie žiadna padavka, ktorá sa bude vyp-lakávať na pleci. Rozumieš mi? Žijeme vo vojne. Musíš byť silný. Idem do podpalubia po náradie. Skontroluj všetky návnady. Vyrazíme skoro ráno. Hneď budem spať.“

„Áno, otec.“

„To som rád. Musíš pochopiť, že všetko robím len pre tvoje dobro.“

Bol som synom Paola Giuliana. Rybára. Vždy pracoval ťažko. Jediným majetkom, ktorým sa mohol ako-tak pýšiť, bola loď, ktorú vlastnil. Pomenoval ju po našej mame. Volala sa *Lunetta*. Nebola veľká, ale živila nás. Nemali sme veľa, ale nestážnovali sme sa na hlad. Dlhé roky sme patrili medzi strednú vrstvu obyvateľstva, ale vojna priniesla našej rodine, ako aj všet-

kým ostatným, napätie. Nemali sme istotu, i keď ryby sa, chvalabohu, vždy predávali. Počas vojny síce pomenej, ale predávali. Mama sa snažila urobiť všetko pre to, aby sme držali pohromade. Bola to úžasná žena. Obetavá.

„Hej, Eduardo, pod' s nami!“ volali na mňa chalani, s ktorými som trávil celé leto. Videli, že som na otcovej lodi. Mnohé sme podnikali vždy spoločne.

„Čaute! Nemôžem, mám tu ešte prácu,“ pokrčil som plecami.

„No tak! Ved' ti neujde. Už aj tak smrdíš od rýb,“ smiali sa. Často si ma doberali, ale len v priateľskom duchu.

„Alano, veľmi vtipné. Vrátim ti to, ved' počkaj,“ nahodil som typický úškrn.

„Nemôžem ísť, budem mať doma problémy,“ odvetil som.“

„Nebud' sraťo. Ak s nami pôjdeš, niečo ti ukážeme. Neof'utuješ. Tak už pod', nedaj sa prosiť.“

Nechcel som byť mimo partie. Nežili sme v najľahších časoch, preto bolo lepšie, keď sme sa držali v skupine. Nikdy sme na to nezabúdali. Aj rodičia nám často pripomínali, aby sme vždy a všade chodili pohromade. Samozrejme, že sa o nás báli. Spolu sme sa cítili istejšie.

„Už ideme, tak sa maj. Vieš, kde nás nájdeš, ak si to rozmyslíš.“ Začali vyťahovať cigarety. Bola to pre nás frajerina a zároveň pocit dôležitosti, ktorý sme pri faj-

čení pociťovali. Zakázané ovocie chutí najlepšie.

„Počkajte, idem s vami. Počkajte ma. Hneď som pri vás.“

Pozrel som sa za seba. Otec bol stále v podpalubí. Vedel som, že ak sa opýtam, nepustí ma. Urobil som jeden veľký skok priamo na mólo a utekal som za chalanmi. Vždy som zažil viac zábavy s partiou ako s otcom. Držal ma pevnou rukou. Snažil sa o disciplínu. Teraz to už chápem, keďže ho tiež takto vychovávali. Nič iné nepoznal. Neobviňujem ho za to. Bol prísny, spravodlivý, ale vedel sa o nás postarať. Záležalo mu na rodine. Moja matka mala pre mňa vždy pochopenie, ale nemohla veľmi zasahovať do otcovej výchovy. Boli iné časy.

„Eduardo? Toto mi ešte odlož k návnadám. Eduardo, kde si? Eduardo!“ nahnevane hľadal syna na obzore, ale bez výsledku. Ten bol už dávno preč. Paolo Giuliano mal o syna permanentný strach, pretože rodina ešte nevedela, čo sa udialo. Bolo zastrelené desaťročné dievčatko. Nemeckí vojaci si ho pomýlili s partizánom. A pritom zbieralo len čučoriedky v lese. Sever Talianska vždy ponúkal tieto lesné plody. Bolo v nesprávnom čase na nesprávnom mieste. Pre jeho rodičov to bola veľmi zdrvujúca správa.